

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložila studentka: Jiří Balík

Název práce: Španělský fotbal v dobách frankismu a jeho politické využití

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

PhDr. Ondřej Matějka Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

V úvodu autor stanovuje jako hlavní cíle práce analyzovat projevy frankistické ideologie ve sportu, roli sportu v ideologické indoktrinaci a sledovat využívání sportu tímto režimem v domácí a zahraniční politice. Sportem je převážně míněn fotbal. Chronologicky práce pokrývá celá více než tři desetiletí Frankova režimu.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autor v práci nabízí nejprve poctivý přehled použité literatury, po kterém následuje solidní přehledová studie členěná do tří poněkud asymetrických kapitol. V první kapitole J. Balík krátce mapuje infrastrukturu organizovaného sportu ve Frankově diktatuře, v klíčové druhé kapitole analyzuje využívání sportu v domácí politice (s akcentem na ideologický element, fixaci tradičních genderových rolí, na instrumentalizaci sportu jako prostředku k odvedení pozornosti od jiných problémů, ovšem zároveň jako nástroje posilování regionálních identit v Katalánsku a Baskicku). Práci uzavírá stručnější třetí kapitola nabízející pohled na zahraničně-politické souvislosti – např. přijímání a propagandistické využívání fotbalových uprchlíků z komunistické středovýchodní Evropy, fotbalovou diplomacií ve vztahu k USA hrající dle autora důležitou roli v prolomení izolace Španělska ve vztahu k západnímu světu na konci 50. let (str. 31) a podobné využití fotbalu i ve směru k SSSR jen o několik let málo později (str. 33).

Z metodologické perspektivy by autor měl lépe vysvětlit, proč svou práci řadí mezi „jednopřípadové studie“ – neobjasňuje totiž, jaký obecnější fenomén má tento „případ“ ilustrovat či přispívat k jeho vysvětlení.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po formální a jazykové stránce je práce až na pár drobností v pořádku: kromě chyby v interpunkci na str. 5, nesprávného užití velkých písmen na str. 28 a slova „zprofanovat“ (str. 10) autor občas používá podivné vazby typu „práce předpokládá rozebrat“ či „cílem je zároveň dokázat politiku a ideologii režimu“ (str. 2).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Celkově jde o solidní práci, ve které ovšem spatřuji dva základní nedostatky:

- 1/ Autor nepracuje s literaturou analyzující obecněji (nebo alespoň v jiných národních kontextech) fenomény propagandistického (nebo vůbec sociálně aktivizujícího) využití sportu (nejen) v autoritativních režimech. Relevantním kontextem pro úvahy tohoto typu je samozřejmě i zapojení sportu do nacionalizačních procesů od 19. století.
- 2/ S tímto nedostatkem (a širěji neznalostí? debaty o fungování autoritářských/totalitních/diktátorských režimů) souvisí autorova tendence podléhat naivní verzi „totalitářského“ modelu spočívající na představě o dokonalém ovládnutí „společnosti“ entitou nazývanou „režim“. Tento explikační model velmi záhy naráží na nesoulad mezi teorií a praxí, Balíkova práce je v tomto ohledu pěknou ilustrací jeho neudržitelnosti: přestože autor opakuje, že se režimu „podařilo vytvořit politicky naprosto pasivní společnost, která místo politiky řešila problémy spojené s fotbalem“ (str. 35), nejzajímavější pasáže jeho studie dokládají, že fotbal byl naopak jedním z prostorů možného vyjádření politického odporu např. vůči centralizačním snahám Frankovy

garnitury. To sám autor opakovaně zdůrazňuje: „sport se tak stal prostředkem pro demonstraci regionálního citění a tím pádem i formou protestu proti centralistické politice“ (str. 21), fotbal sloužil „jako prostředek, díky kterému mohli regionalisticky smýšlející lidé cítit lokální patriotickou hrdost“ (str. 25). J Balík též dokládá, jak byl Real Madrid vnímán jako „reprezentant režimu“ a FC Barcelona jak „reprezentant opozice a regionalismu“ (str. 23).

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Kromě vyjádření se k limitům použití „totalitaristického“ modelu by bylo zajímavé, aby se autor zamyslel nad specifickostí španělského postoje ke sportu: jsou čísla uváděná na str. 16 nějakým způsobem výjimečná v evropském měřítku? Je španělská společnost specificky ovlivněná (ovlivnitelná) sportem?

Za podrobnější vysvětlení v souvislosti s mezinárodním kontextem by též stála postava J.A. Samaranche, který se v textu jen mihne (str. 10). Jak tomuto frankistickému pohlavárovi posloužil sport jako zdroj v jeho diplomatické kariéře? Jak bylo možné, že navzdory velmi problematické minulosti mohl vystoupat až na nejvyšší post MOV?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Datum: 8.6. 2014

Podpis:

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.